

RATNI IZVEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 23. (D. u.) Službeno se javlja: Ništa novoga. — Poglavica generalnog stožera.

Nemački.

Berlin, 23. (D. u.) Iz velikog se glavnog štapa službeno javlja: Zapadno bojište: Vojna skupina naslednika prestolja Rupprechta: Kod mesnih poduzeća južno od Neuve Chappelle do- pretili smo zarobljenika. Topovska je delatnost o- zbiljevala izmedju Yperna i La Bassee, na obim- strana- nama Scarpe i u odseku kanala južno od Maquiona.

— Vojna skupina generala pukovnika von Böhma: U odsecima istočno i jugoistočno od Epehya, kao sto i izmedju potoka Omignon i Somme pojačao se topovski boj poslepodne opet znatnije. Pešačke- navale, koje je Englez poduzeo proti našim linijama jugoistočno od Epehya, bile su suzbijene. Kao zadnjih dana, odlikovala se takodjer jučer osobito druga gardska divizija. Tečajem noći potrajala je jača topovska delatnost. U noćnim navalama istočno od Epehya ustalo se neprijatelj u nekojim komadima jaraka. Prepoljski bojevi na Oisei. — Vojna skupina nemačkog naslednika prestolja: Izmedju Ailette i Aisne popustila je jučer bojna delatnost.

Izvidnički okršaji u Champagnu. — Vojna sku- pina von Gallwitzeva: Izmedju Cotes Loraines i Mozele bio je topovski boj rano u jutro na nekojim mestima pojačan. Neprijatelj, koji je jakim odeljenjima nasrnuo proti Haumontu, južno od Tem- pitoux (?) i Rembecourta te izvidjuo s izvidničkim odeljenjima višestruko proti našim položajima, bio je suzbijen. Zapadno od Mozele porinuli smo našu liniju nešto unapred. — Natporučnik je Lörzer po- lučio svoju 42. i poručnik Bäumer svoju 30. zračnu pobedu. — Ludendorff.

Bugarski.

Sofija, 22. (D. u.) Generalni stožer javlja: Od Skumbija do Černe obostrana topovska paljba, koja je na nekojim mestima bila veoma žestoka. Na istočnoj Černej su naše jedinice navalom suzbile više srpskih odeljenja. U uglu izmedju Černe i Vardara traju bojevi velikim ogorčenjem. Pošto su tečajem zadnjih dana bile žestoke englesko-grčke navale proti našim položajima kod Dolrana po našim junječkim četama suzbijene, popustila je na toj fronti bojna delatnost. U dolini Stume sukobi ophodnja u predpolju.

Rot.

Francuski izveštaj od 20. rujna poslepodne: Tečajem noći osvojile su francuske čete, koje se bore u okolici St. Quentin, Beney te su napredovale sve do severno od tog sela. Kod toga su suzbile nemačku protunavalu na Costres. U pre- delu zaravnaka severno od Aisne obostrana to- povska delatnost. U Loreni ostala su dva nemačka- nasrtaja, poduzeta na francuske postojanke u smeru Arrascourt, bez rezultata. S ostale fronte nema ništa novoga.

Engleski izveštaj iz palestine od 22. rujna: 21. rujna u 9 sati u večer okrenula se pešadija na našem levom krilu sa točkom kretanja na levoj strani kod Bir Afur, 5 milja od istoka na sever od Tulkerama. Kod toga je bila dostigla liniju Bet Dečan, 5 milja jugoistočno od Nablusa, Samaria, Bir Afur, terajući neprijatelja zapadno od ceste Jeruzalem—Nablus u naručaji naše konjice, koja je operirala južno od Džerina i Bejana. Druga su neprijateljska odeljenja uzalud kušala da si u do- lini Jordana u smeru na Isr ed Damie stežu pre- stora. Ovi su delovi vojske pretrpeli teške gubitke po našim zračnim silama, koje su im smetale s male visine neprekidnim bacanjem bomba i pu- canjem iz strojnih pušaka. U okolici jezera Tibe- rias drže odeljenja naše konjice Nazarat te željez- nicu i prelaze preko Jordana kod Isr ed Damie. Do sada smo nabrojili 18.000 zarobljenika i 120 topova.

Engleski izveštaj iz Arhangelska: 16. i 17. potopile su jedinice mornarice na Dvini nekoliko brodova i zaplenile tri topa. Neprijatelj je pretrpio teške gubitke.

Izveštaj istočne armije od 19. rujna: Unatoč živahnom otporu neprijateljskih zalaznica traje na- predovanje ofenzive izmedju Černe i Vardara. Srps- ke su se vojske ustalile delomično na levom bregu Černe u okolici Dunje, delomično im je uspeo polučiti nove uspehe u smeru na Konopište, usred područja, koje Belasnicu deli od gornje Pesave i

koje je osobito neprohodno. Konačno su grčke i francuske čete osvojile sela Tust i Nonte na po- dnožju „Dzense“ (?). Poteškoće veze u neprohod- nom, pustom području otežavaju prenašanje vesti a radi toga nije bilo još moguće, da se prebroji sav plen, koji u svakom slučaju nadilazi 5000 za- robljenika i 80 topova. Navala Engleza i Grka u okolici Dolrana, koja je usledila uz ljute bojeve, napreduje unatoč žestokim bugarskim navalama.

Izveštaj istočne armije od 21. rujna: Progon poraženih bugarskih sila izmedju Černe i Vardara nastavlja se metodički. Usprkos rastućem otporu neprijateljskih zalaznica dostigle su srpske čete srednju Vatašu. Savezničke su čete prekorale Čer- nu u predelu Čebrena te su osvojile vrhunce Porta i Dzeno. Bugari pale sela, koja napuštaju. Jedna je njihovih poljskih baterija pala u potpu- nom opsegu u naše ruke. Letala bacila su ne- umorno bombe na uzmičuće kolone te su na njih pucala pušcanim strojevima. Na obim stranama od Vardara i severno od Bitolja žestoka topovska delatnost.

Francuski, engleski i američanski izveštaji od 22. t. m. sa zapadne fronte javljaju samo neznatna pešačka poduzeća.

* Što traže od Nemačke „oslobodjeni“ narod? Nedavno je neki ugledni Estonac pripočeo u „Ber- liner Tageblattu“ odušji članak, s kojim dokazuje, kako je gospodin državni tajnik za kolonije Solf znao izjaviti činjenice i kako je imao Balfour pravo, kad je istaknuo, da valja izbaciti ruske na- rode od nemačkog jarma. Kad su Nemci ušli u Estonsku, vladao je tamo posvemašnji red. Upravu je zemlje vodio zemaljski sabor, izabran na širokoj demokratskoj podlozi. Tudjim je narodima bila za- jamčena ravnopravnost, bila je ustrojena vlastita vojska itd. Prvo, što su Nemci učinili, bila je, da su raspustili sabor a na njegovo mesto imenovali nepoznate ili zloglasne osobe. Za tim su prisilno zadržali Livonsku i Estonskom sada hoće izmu- čenjuj toj zemlji nametnuti „oslobodjenje“ pruske vrhovne vlasti. — Kao što s Estoncima, Litvincima Poljacima, postupaju Nemci s Letoncima. Uzalud su Leti opetovano zatražili, neka se osnuje auto- nomna Letonska pod vrhovnom vlašću Rusije. Sada je u Petrogradu bio ustanovljen „Savez za samo- opredeljenje Letonske“, koji je vrhovna organizacija letonskih socijalnih demokrata, radnika i intelektu- alaca. Ovo je društvo u nedavnoj rezoluciji zatra- žilo samoppravu Letonske unutar federativne re- publike Rusije, povlačenje nemačkih okupacionih četa, ujedinjenje svih letonskih teritorija, Kurovske, južne Livonske i Latgale i ustavodavnu skupštinu ujedinjene, autonomne Letonske.

* Svenemol se meo Bogu. Čitamo u „Vor- wärtsu“: U uvodnom članku svenemačke „Tägliche Rundschau“ napisao je general u. d. von Liebert sledeću rečenicu: „Možemo samo moliti nebo, da zima bude čim dulja i čim oštrija, da krvožudnim Anglosaksoncima prođe volja na ratovanje.“ Oštro- umni nemački general u. d., piše „Vorwärts“, nije se očividno dosetio toga, da zima, koja će po En- gleze biti duga i oštra, ne može ni za nemačke vojnike biti kraća i nežnija. Tako čudnovata je filozofija u ljudi, kojima je osigurano za ostru i dugu zimu gorivo, hrana, topla odeća i obuća.

* Poincare u St. Michielu. Paris 17. Havas javlja: U petak posetio je posrednik francuske re- publike Poincare u pratnji ministra za blokadu Lebruna St. Michiel i ostala oslobodjena mesta. Kod dočeka u St. Michielu odigraše se neopisivo dirljivi prizori. Tamo u odmornim položajima na- lazeći se vojnici prirediše u zajednici sa stanov- nicima predsedniku oduševljen doček. Poslepodne posetio je predsednik Commercya, Apremont i St. Agnat. U nedelju ručao je general Pershing sa Poincareom. Tečajem dana posetio je predsednik općine Woeuvre. Za tim zaputio se predsednik u Pont-a-Moussons, gde je pregledao zaplenjene ne- mačke topove, koje upravljaju sada Francuzi proti Nemcima. U ponedeljak povratio se predsednik u Paris.

* Kako su Turci osvojili Baku. Rusko posla- ništvo u Berlinu javlja iz Moskve: Potvrđuje se vest, da su Turci osvojili Baku. Ma da se s tur- ske strane kuša dokazati, da krivnja za osvojenje Bakua ne pada na njih već na aserbejdžanske Tar- tare, ne menja to po ruskom shvaćanju ništa na- činjenici. U Baku doslo je do velikih eksplozija. Grad je sav u plamenu. Ova vest pobuđuje u ruskim vladinim krugovima ozbiljnu za brinutost. Kako je poznato, zavisila je čitava plovidba na kaspiskom moru i na Volgi kao što i čitava in-

dustrija od bakuske nafte. Uništenje čitavog proiz- voda kamenog ulja sapinje za duga vremena čit- tavu rusku industriju. U ruskim se krugovima sem toga pripisuje zaposednuću Bakua ozbiljno poli- tičko značenje a to poradi toga, što prevladava mišljenje, da neispunjenje ove za Rusiju vanredno važne obveze sa strane Nemačke oslobadja u ve- likoj meri takodjer Rusiju od ispunjenja preuzetih obveza. Vesti iz drugih izvora vele, da je čitav islamski svet primio pad Bakua velikim odu- ševljenjem.

* Novi dokumenti Udruženih država. „Havas“ javlja iz Washingtona od 16. rujna: Novine bave se s obelodanjenjem 7 članaka, u kojima je repro- duciran niz senzacionalnih dokumenata, koje su zaplenili američanski agenti u Rusiji. Ovi dokumenti dokazuju, ne samo što su Lenjin i Trocki i njihovi glavne pristaše nemački agenti i vojnici u nemač- kom mitu već i to, da je nemački generalni stožer organizovao u svim pojedinostima boljševičku re- voluciju. Ovi dokumenti dokazuju dovoljno jasno, da su boljševici u Brestu-Litovskom izdali Rusiju i saveznike, da su tamo tajno primali časnike ne- mačkog generalnog stožera i da su špijunirali kod savezničkih i neutralnih poslanika i poslanika. Do- kumenti sadržavaju nove dokaze, da su se Nemci već pre sarajevskog atentata spremali na osvojenje sveta; četiri meseca posle početka rata organizo- vala je Nemačka već u Udruženim državama kaž- njenike i anarhiste, da bi bacali tvornice u zrak i da bi organizovali stavke.

* Boljševici registrišu jugoslavene i Čehi. Moskva 21. (D. u.) Polag „Izveštija“ odredio je komesarijat za narodno gospodarstvo bezodvlačno registraciju svih jugoslavenskih građana, koji žive na tlu sovjetske republike, kao što Srba, Hr- vata, Bugara, Slovence i Čeha. Mere opravdavaju se proturevolucionarnim delovanjem jugoslaven- skim reakcionaraca. (Lenjin i Trockij dobili su po svojoj prilici opet „ferman“ iz Berlina, kao što u slučaju sa Čeho-slovacima; ali kao obično taj ta- kve tajne upute, kao dobri vodje „proletarijata“ po milosti pruske blagajne.)

* Svršetak Helfferichove misli u Rusiji. Be r- lin, 23. (D. u.) Wolffov ured javlja: Kako dozna- jemo bio je dr. Helfferich, prema vlastitom pred- lomu, rešen vodstva diplomatskog zastupstva kod ruske sovjetske vlade. Na želju državnog kancelara izjavio se spremnim, latiti se svog presnjeg posla i baviti se gospodarskim predradnjama za mirovne pregovore.

* Ukrajina pod nemačkom komandom. Lavovski „Dilo“ javlja od 7. rujna iz Kijeva: Jučer bio je zabranjen ovde list „Naš Domek“, glasilo galičkih, ugarskih i bukovinskih Ukrajinaca. U uredništvu bio je uapšen stožer ukrajinskih streljačkih pukov- nija, koji je z dozvolom hetmanovom organizovao daljnje streljačke formacije. Uapšenje provelo je nemačko vojničko odeljenje.

* Novi atentati na članove sovjetske vlade. Na članove sovjetske su vlade, kako javlja dopisni ured iz Moskve od 22 t. m., usledile novi atentati, kojima su stidile nove represivne mere.

* Nemci ostaju na donu. Kijev, 20. (D. u.) Kako javlja ukrajinska brzogovna agentura, izjavila je nemačka komandatura u Rustovu na Donu na- suprot zastupnicima štampe, da su glasine, kako bi nameravali Nemci napustiti podonsko područje i Rostov, posvema neosnovane.

* Rat na moru. Berlin 25. (D. u.) Službeno. U Atlantskom Oceanu potopile su naše podmor- nice 35.000 bruto regist. tona. Bile su to skupo- cene pošiljke ugljena, živeža, pamuka, petrolija, drva itd.

* Željeznička nesreća. 22. u 7:10 sati i 6 ča- saka u večer srazio se lipski brzovlak D u Dres- denu sa berlinskim vlakom B. Bilo je žrtava: 32 mrtva i 28 teško ozledjenih. Medju ozledjenima je takodjer bivši trgovački ministar von Bärnreiter.

* Vojna zapoved generala Focha. Zeneva 21. Kako javlja „Petit Journal“ izdao je general Foch dnevnu zapoved, u kojoj tumači četama mirovnu ponudu grofa Buriana te ih opominje, neka upru sve sile za daljnje bojeve.

* Japanski kabinet ostupio. Tokio, 23. (D. u.) Reuter. Kabinet je ostupio.

Iz slavenskog sveta.

„Rešavanje“ jugoslavenskog pitanja. Čitava se madžarska i nemačka javnost bavi se „rešavanjem“ jugoslavenskog pitanja u Bosni i Hercegovini. Pošto su madžarski političari uvideli, da se ova zemlja, ne dade bez škandala direktno pris- jediniti madžarskoj, nastoje sada, da nadju formu

te računaju na plebiscit, koji bi se u toj teroriziranoj zemlji improvizovao. „Hrvatska Rijec“ piše o tim glasinama pod naslovom „Plebiscit bez naroda“ među ostalim: Kako u Bosni vlada raspoloženje, moglo bi se dobiti za pripojenje Ugarskoj samo jedan dio Muslimana. Mladja inteligencija muslimanska oseća nacionalno, dok se veliki dio Muslimana drži apatično i ne tiču ga se nikakva politička pitanja. Svi Srbi i Hrvati stoje na stanovištu narodnog samoodredjenja i ne će učiniti nikakav korak bez sporazuma sa svojom braćom u Hrvatskoj i Dalmaciji. To je izvesno, ali kako to ne ide poštenim putem, počelo se raditi onim nemoralnim načinom, kako smo to opetovano doživeli s Nastićem, Linhartom i sličnim agentima preslavnih naših vlada. Sada čitamo u Zagrebačkim novinama nešto sličnog o nekom novom mađžarskom agentu sa „slavnom“ prošlostu: Nedavno je u mađžarskim novinama izašao apel na Mađžare, da sedine Bosnu i Hercegovinu sa Mađžarskom. Potpisao je taj apel dr. Smalagić. Tko je taj? To nije nikakav „doktor“. Za njega donose bosanske novine sledeće: Taj Smalagić istovetan je sa bivšim političkim vežbenikom u bosansko-hercegovačkoj zemaljskoj sjužbi, Jusufom Smalagićem, kojega se slava sastoji u sledećem: Služio je 1914., kad je rat buknuo, kao politički vežbenik u Cajnici. Svet nagnao bežati pred neprijateljem, ostavljajući sve, što je imao. Kuće ostadoše bez domaćina, a imovna bez ikakova nadzora. Znamo po pripovedanju iz onog vremena, kako je bilo. Oni, koji ostadoše, bez računa su iznosili iz tuđih kuća, ne držeći, da će ikome morati polagati računa o tome, što su opljačkali. Zna se to sve iz mnogih onih parnica, što su se vodile iza povratka naših oblasti i što se još danas vode. Politički vežbenik Jusuf Smalagić služio je dakle u Cajnici. Jednog dana dodje oružnicima Darinka Perendija (kot. Cajniče) i prijavljuje da joj je netko ukrao iz zatvorene štale kobilu s hormom. Naše su oblasti bile već evakuirane. Oružnici su istražili, da je kobila odveo Jusuf Smalagić. Ujedno su podneli prijavu na višu oblast, te se protiv Smalagiću zametnuo postupak. Smalagić se znao snaći u situaciji. Tvrdio je, da je kobilu kupio — a sam veli, da je nije platio — nu svedoci su na njegovu iskrenu žalost bili ili pomrli ili su poginuli na ratištu. Za smrt se tih svedoka još pre znalo. Postupak je protiv Smalagića radi toga obustavljen, Darinka je opet došla do kobile, a Smalagić se — kad je otpušten iz službe — dao na prizivanje mađžarskog gospodstva.

Kako su Cesi sakupljali „Narodni Porez“. „Neue Freie Presse“ donosi: Poslednjih meseci je na češkoj strani prihvaćen poticaj kotara Pilgrimova, da se za t. zv. društva narodne obrane ne sabiru potrebite svote na malene iznose, već da se ubire narodni porez. Taj porez moraju plaćati svi, kao i oni, koji ne plaćaju državnog poreza, najmanje 1 krunu godišnje. Razpisnica za narodni porez glasi: „Gdinu N. N. . . u N., propisuje se prema njegovoj plaćevnoj sposobnosti, dobrovoljni narodni porez u iznosu od . . . K 200, koje imade u moralnom i narodnom osećanju dužnost platiti kod ovlašćenog blagajnika g. N. N. odmah, a najkasnije trideset dana nakon ove obavesti, bez opomene. Iznosi preko 200 K, mogu se otplatiti mesečno po 100 kruna. Protiv toga raspisa nema radi svesti o dužnosti nikakva priziva, jer tko daje narodu, daje i sebi. Uplaćenje narodnog poreza, e nemarnici, biti će sukcezivno obelodanjeni u

Novo društvo.

Socijalistička smotra. — Prva tri broja. (Konac.)

Nemačke odnošaje karakterizira ovako: „Jer ne samo da nemački proletarci, kao i ostali, izvršise kao vojnici svoju vojničku dužnost, pošavši u boj „s revolucionarnom lozinkom: protiv carizma“, nego se i nemačka soc. dem. stranka združila s vladajućim klasama u zajedničkoj bojovnoj akciji i pošla za njihove osvajalačke ciljeve, protiv kojih se prije internacionala najgorčenije borila, pošla je s patriotskom pesmom na usnama u rat skoro protiv celog sveta, da kasnije s diplomatskim opsenjivanjem svojih izaslanika, kao agenata izvanjskog ministarstva, u Stockholmu, pridonese svoj deo poniženju ruske revolucije na njenjoj Golgoti Brest-Litovsku, te pomogne ugušiti socijalnu revoluciju u Ukrajini i Finskoj.“

Isti pisac u članku: „Mazini ili Marks — Marks ili Radecki“ razlaže nazore Marksove u borbi potlačenih naroda protiv državnih sistema i dokazuje da Reuer nema prava pozivati se na Marksa u svojim planovima o autonomiji austrijskih naroda i da nema prava ustajati protiv tvrdnje: nemačkim je radnicima borba protiv nacionalnog ugnjetavanja isto tako nacionalizam, kao i samo ugnjetavanje, borba podjarmljenog naroda za oslobodjenje isto tako „vredna proklestva“, kao i nastojanje, da se strani narodi podjarme.“

Hungaricus piše o „Borbi za mađžarsku izbornu reformu“ u dva broja.

pokrajinskoj štampi. — Tko nije s nama, protiv nas je.“ — Tim putem ima se sabrati 10 milijuna kruna. — Sada je, kako smo javili, vlada u nišetnu izliku zabranila Cesima sakupljanje. Kakvu će korist ova zabrana imati?

Iz Poljske. I u Poljskoj su bolji narodni elementi pričeli uvidjati, da u Beču i Berlinu nemaju smisla za njihova životna pitanja i da je poradi toga dužnost narodnih voditelja, da se odreknu oportunitizma i utru narodnoj politici ravan i odlučan put, što mora dovesti do cilja. Tako se 15. rujna držala u Lavovu skupština poljskih političkih krugova, koju je sazvao dr. Glombinski. Govorili su dr. Glombinski, urednik „Narodnih Listi“ dr. F. Sis, poznati geograf dr. Romer, zast. Krseczanowicz i Dembski. Prihvaćena je rezolucija, u kojoj se proglašuje za jedini poljski program, združenje samostalne Poljske i svih poljskih delova s pristupom na more. Skupština potpuno odobravaju stanovište poljskih zastupnika, koji su zaključili savez Poljske s bratskim narodima jugoslavenskim i češkim. Taj savez neka ne traje samo danas, već za celu budućnost. Svi se neodvisni poljski zastupnici pozivaju, da savez s tim bratskim narodima prodube i rašire. Narod poljski s ogorčenjem odbija nameru Poljskoga kola, da se u parlamentu sastavi poljsko-nemačka većina protiv slavenskim narodima, koja bi sprečila narodne zahteve ovih naroda i bila na uslugu austrijskoj vladi. — To je jedini put, što može dovesti do cilja. Tko se u današnje doba ne odriče tesnogradnih naprežanja i političkog oportunitizma, dovedl u poglbelj budućnost svog vlastitog naroda. Ali z Berlinom i Bečom ne može se niti na pošten oportunističan način rešavati poljačko pitanje, što dokazuju najbolje večite krize u poljačkom državnom veću u Varšavi, kojega su Nemci imenovali i koje ipak ne može u svemu onome popustiti, što traže Nemci. Nemci ne žele istinsku slobodnu, već prividno slobodnu, a u istini sputanu i pokorenu Poljsku, bez mogućnosti razvoja i bez izgleda u budućnost. — Tako se i opet „rešava“ jedna ministarska kriza u Varšavi. „Kuryer Polski“ od 22. t. m. javlja iz Varšave iz dobro upućenih krugova, da će se kriza rešiti u ponedeljak. Ovoga će dana Kucharzewski moći konačno odgovoriti regentskom vljehu. I Kucharzewski vladaće dotle, dok će biti Berlinu milo, a Berlin će se držati ugovora, dok će to njemu koristiti. Igra je odviše stara, e ne bi već bila opće poznata.

Domaće vesti.

Upisivanje u hrvatsku pučku školu u Pull u ulici Cenide jeste cele ove sedmice od dne 23. do 28. rujna svaki dan od 9—12 sati popodne. Za sada će škola biti samo u ulici Cenide, a kasnije otvoriće se usporedno i u Sijani. Roditelji imadu dopratiti decu i donesti sobom potvrdu zdravog ureda o danu rođenja deteta, svedodžbu oepiljenja i zadnju školeku svedodžbu. — U ulici Cenide otvoriće se i zabavište, u koje će se upisivati decu od navršene 3. do 6. godine. Upisivanje usledjuje letodobno kao i za pučku školu.

Živežne iskaznice. Danas počima raspacanje živežnih iskaznica za mesec listopad. Uredovni satovi za podignuća istih ostaju nepromenjeni.

Ispravak. Na 18. o. m. beše obelodanjeno, da je darovana svota od K 118.— za našu srednju školu u Pull, i pri tome ispušteno, da je u toj svoti darovala gospodjica Katica Iveša K 20.—.

Borba za sveopće pravo galsu vodi se od g. 1905. U vreme, kad feudalnoj mađžarskoj gospodi voda do gria dodje, objavi se uvek plan izborne reforme, ale čim se prilike ponekad promene, baca se i reforma ad acta. Dosad su mađžarski Makijaveliste vodili tu politiku s uspehom.

U sva tri broja piše V. Korač o „Ratu i prehrani“. U prvom članku konstatira da „rat znači uništenje i rušenje proizvodnih snaga t. j. glad, a prehrana znači razvoj i usavršenje proizvodnih srestava, dakle mir“. U drugom članku dolazi do zaključka, da sve te mere t. zv. ratnog državnog socijalizma imaju samo tu svrhu, da sačuvaju kapitalistički društveni poredak preko ratne krize za kasnija vremena. Za to je rekvizicija srestvo kontrarevolucionarno i konzervativno. Zadatkom je pak socijalista u tom položaju, veli u trećem članku, da te palijative kapitalističkog društva ipak ne samo prihvate, nego i izrade, prošire, ojačaju i okrenu ih u korist jačanja socijalističke vojske.

Gjuro Cvijić ima u 2. broju velik članak: „Socijalna demokracija i nacionalni problem“, gde iznaša vrlo detaljno i kritički stanje nemačke soc. dem. stranke u Austriji i narodnosni program njezine „levice“. Socijološki karakter nosi članak V. Korača „Programi i stranke“ razlažući u čem se sastoji raison d'être jedne stranke.

U svim brojevima obilno su zastupane beleške, koje se dele: iz politike (1. Hrvatski sabor. Koncentracija — dekoncentracija. 2. Rastvaranje u koalicii. Većanja u Pešti. Stranački zbor poljske socijalne demokracije. 3. Trst); iz radničkog

Vino za hranu. Nabavni ured razaslao je općinama u Istri sledeći poziv: Javlja se općinskim glavarstvima, da nabavni ured za Istru namerava kupiti uz prometnu cenu stanovitu količinu istarskog vina, iza kako se pokrije potreba domaćeg pučanstva, a to u svrhu, da dobije u zamenu živeža. Pošto se u pokrajini danomice oseća veliko pomanjkanje živeža, pozivlju se općinska glavarstva da upozore zanimanike na blagodati ove akcije koja će biti od velike koristi za aprovizaciju Istre te da ih pozove, da prikažu ovom uredu eventualne ponude.

Vojničke i mornaričke vesti.

U službu dolazi: Garnizonsko nadzorstvo: Satnik Petzi; lučko lečničko nadzorstvo na brodu Njeg. Veličanstva „Adria“; lečničko nadzorstvo u vojarni ratne mornarice: linjski lečnik dr. Teichman.

Raspis natečaja.

Niže potpisana raspisuje natečaj na deset potpora u najvišem iznosu od K 500, koje će se isplaćivati u deset mesečnih obroki.

Pravo na potpore imadu djaci puljskog kotara, koji polaze bilo koju slavensku srednju školu. Molbe imadu se upraviti potpisanoj do 15. listopada o. g.

- Molbama imade se priložiti:
1. krsni list;
 2. zadnja školska svedodžba.
 3. potvrda zavoda, u kojem se molitelj nalazi.

Pula, u rujnu 1918.

Za Podružnicu Družbe sv. Ćirila i Metoda u Pull

Dr. M. Vratović, predsednik.

Dr. P. S. Brajča, tajnik.

Mali oglasnik

Izgubila se je

crna kožnata ljanica sa ispravama i novcem. Molj se onoga tko je našao, neka je izruči u „Hotel Neptun“ u ulici M. nerva br. 12, pridržavajući za nagradu celj novac.

Kupila bi se

ili bi se uzela u najam decimalna tezaljica sa utezima. Adresu podignuti kod uprave lista.

Kupilo bi se

razno pokućstvo. Adresu podignuti kod uprave lista.

Oglasujte

u „Hrvatskom Listu“

Kupuju se stare knjige

svake vrst i jezika. Podružnica Jos. Krmpotić, Pula, ulica Franje Ferdinanda br. 3.

„Kreditno i eskomptno društvo“

Pula trg Custoza 45

prima u pohranu novac uz najviši mogući kamatnjak, te isplaćuje uloške po dogovoru, bezobzira na ratno doba u svakoj visini. Uredovni satovi samo od 4 do 5 po podne.

Setite se Crvenog križa!

pokreta (1. Centralizacija strukovne organizacije. 2. Kongres radničke strukovne organizacije Hrvatske i Slavonije); sa sveučilišta (1. općenite prilike na hrv. sveučilištu u Zagrebu. 2. Ekonomski položaj našeg sveučilišnog djaštva. 3. Odnosaji na pravničkom fakultetu. — Pišu sveučilištari); i recenzije novih knjiga: 2. Abditus: „Problem malega naroda“. Krlježa: „Pesme I.“ Flammarion: „Propast sveta“. 3. Guglielmo Ferrero: „Mlada Evropa“. Štebi Alojzija: „Demokratizem in ženstvo“.

U podlicima pojedinih brojeva nalazimo Krlježine pesme i „Iskrice“ čelnih ljudi socijalističkih. Lepota lista, aktuelnost i stvarnost članaka ne može se osporavati i list mora se toplo preporučiti ne samo socijalistima već i svim ljudima dobrog srca i volje, jer kako veli dr. Božinski u 3. broju, u članku „Velika zadaća“: „Socijalizam nije samo telo, on ima i dušu. On ima svoju veliku moralnu snagu, kad označuje kao svoju najsvetiju zadaću: boj proti krivicama i nepravdama sadašnjeg društvenog poretka“.

Na užrb je listu, da nije pisan najlepšim jezikom, nadje se dapače dosta velikih jezičnih pogrešaka. Mene je kao Primorca najviše iznenadilo, kad sam u 3. broju (str. 87.) čitao: „i Vászonyi izigrao i onemogućen otputovao je u Abbaziju . . .“ Zar je pisac mislio, da lepše zvuči, ako napiše u Abbaziju, nego ako bi bio ispravno napisao: u Opatiju? Jer da ne bi znao da je Abbazia tuđe ime, a naše da je Opatija, o tom ne sumnjam.

GENA lista: U pretplo za dilavu god. K 48.— za polugodište K 24.— tromesečno K 12.—, mesečno K 4.—, u maloprodaji 16 fl. pojedini brojevi OGLASI primaju se upravlj listu trg Custoza

U zu

Opet je nast rasprava. Raspravu kancelar von Payer prešnjeg stanja na mačkoj i priznanja N. mačke. Ove su i vina Europe i u A ne će ni jedna ve ratu, priznati nema

Posle Payera rovna nota. I taj odlučni korak te p države na sastana kojem bi se imal mima, o kojima Udružene Države, požurile su se odg je proglasio Wils na svetu, ne može gorio je Clemen formim govorom, vojsci i svuda po odgovorila jednako kivat, pristale su ugarski predlog; a jer su ga zaračene odlučno otklonile.

All time nije središnjih vlasti. C na svom predlog o posledicama sv berlinskom novina je njegova mirovna jateljski svet i da ne smeju mimoći. kojom je Wilson U tom se vidi, ka janje gospodina W prijatelja ulogu. i. B. nek u neobliču n smisla, da se odg govorili neprijatelj postiči cilj: sveop izričito rekao, da vreme opetovati; daljnjim mirovnim nijima, nego što s

Bez sumnje je da su do sada g animo drugoga i d na kojem bi došlo pogodilo je samo ne može postiči milim rečima, već mir. Manje reči i v biti na vidiku.

Glavna je za zbljia do mira, države na način, Mora izčeznuti o imade tu vladajući koji gospodare i k tome nema sumnj zemlja gospodina najbolji primer, ka

All što vidim pravedno uređenja dana kušaju kole Burian preko volje dovedni način da mađžarskom impe moguće nesretnom napredak i da ga i Nije već dovoljno u pokrajine i drža deliti, kao da je je bez prava na živo

To su dakle unutarnja pitanja pravedno rešena, biti ograničena na biti svi narodi rav camu svoje države redu pravo slobod verskog i gospoda mir. Tome neće n poste tolikog krvo svojoj suštini silo tovanje. Odnosaji urediti na način, d i da će postivati o akcije, da izvesni r bojnici na druge,